

Juhász László

A Cstv. módosítása az új Pp. szabályaira tekintettel

1. Bevezetés

2017 a csődtörvényt munkaeszközként használó bírák, felszámolók, ügyvédek, gazdasági szakemberek számára rendkívül nehéz évnek számít, a törvényt ugyanis négy törvény is módosította, illetve módosítja. A legfontosabb a 2017. évi XLIX. tv. (VI. Cstv. Novella), amely elsősorban a Ptk. 2016 évi LXXVII. törvénnyel megváltoztatott zálogjogi szabályait építette be a Cstv.-be egyéb jelentős újítások mellett. Ezt követte a 2017. évi CXXVI. tv., a Cstv. jogharmonizációs célú módosításáról, mely a határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárásokkal összefüggésben állapít meg tagállami belső jogi kiegészítő szabályokat a fizetésképtelenségi eljárásról szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendeletével összefüggésben, amely uniós rendelet felváltotta a korábbi, már elavultnak tekinthető 1346/2000/EK tanácsi rendeletet.

A harmadik jelentős törvény a 2017. évi CXXX. törvény, amely az új Pp. hatálybalépésével kapcsolatos törvénymódosításokat tartalmazza, s végül a negyedik az állami vagyonnal és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokkal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló T 18311. sz. javaslat, amely érinteni fogja a Cstv. olyan szabályait is, melyet a 2017. évi XLIX. tv. állapított meg.

A fenti módosítások közül jelen tanulmány tárgya a Pp. 2018. január 1-én történő hatálybalépésével kapcsolatos változások áttekintése. A Cstv. rendelkezéseit az egyes nemperes eljárásokra vonatkozó 2017. évi CXVII. tv. (a továbbiakban Bpnp.) , és a Cstv. szabályait kifejezetten módosító 2017. évi CXXX. tv. érinti.

2. Az új Pp. eljárási újításai

A jelenleg hatályos Pp. évente 200-230 ezer polgári per szabályozásának kereteit adja, és évi több mint egymillió nemperes eljárás háttérjogszabályául szolgál; a jogrendszer vezető jogforrása. A törvény azonban már nem felel meg a számtalan módosítása ellenére sem a kor kihívásainak, ezért döntött a kormányzat egy új polgári perrendtartás megalkotásáról. Az volt a cél, hogy egy korszerű, a nemzetközi gyakorlatnak és elvárásoknak is megfelelő polgári perjogi törvénykönyv kerüljön megalkotásra, amely biztosítja az anyagi jogok hatékony érvényesítését, és amely a jogtudomány és a joggyakorlat eredményeire támaszkodva áttekinthetően, koherensen, a technika vívmányaira is figyelemmel szabályozza a perjogi viszonyokat, megkönnyítve ezzel a jogkereső állampolgárok és a szakmai közönség helyzetét. Többéves előkészítést követően az Országgyűlés 2016. november 22. napján fogadta el a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt (a továbbiakban: új Pp.), amely 2018. január 1. napján lép hatályba. Az új Pp. mögöttes jogforrása a bírósági hatáskörbe tartozó polgári nemperes eljárásoknak, - közte a csőd- és felszámolási eljárásnak - amelyek szabályozási tárgya rendkívül különböző, számuk pedig meghaladja a százat. Az új Pp. háttérjogszabályi jellege folytán a bírósági polgári nemperes eljárásokban, ha törvény eltérően nem rendelkezik, az új Pp. szabályait kell alkalmazni azokban a kérdésekben, melyekre az adott eljárást szabályozó törvény nem tér ki, vagy eltérően nem szabályoz

Az új Pp. a *négyszintű bírósági szervezethez* igazítja a hatásköri szabályozást, és számos európai megoldáshoz igazodva *általános hatáskörrel* a törvényszéket ruházza fel. Ez azt jelenti, hogy a törvényszék hatáskörébe tartoznak mindazok a perek, amelyek elbírálását törvény nem utalja a járásbíróság hatáskörébe. A csődeljárások levezénylése mindig is törvényszéki hatáskörbe tartozott, s ezen a megoldáson az új Pp. sem változtatott, bár ilyen elképzelések felmerültek.

A törvény továbbra is fenntartja a *két elsőfokú bemeneti szintet*, de az egységes eljárási szabályokat az általános hatáskörrel felruházott törvényszékre modellezi.

A törvény bevezeti az *osztott perszerkezetet*, az elsőfokú eljárást mind funkciójában, mind időben egymástól elkülönülő, két szakra osztja, ezzel áttér az osztott tárgyalási rendszer ún. fő tárgyalási modelljére. A törvény szerint az eljárás két szakasza a *perfelvételi és érdemi tárgyalási szak*. Az osztott perszerkezet lehetőséget ad arra, hogy a perfelvételi szakra koncentrálódjon a jogvita tartalmának, kereteinek meghatározását, amelyhez a törvény pontos menetrendet ad, melyben mind az írásbeliség, mind a szóbeliség szerepet kap.

A bizonyítással kapcsolatos szabályok a törvényben átstrukturáltak kerülnek rögzítésre. A szabad bizonyítás elvét felváltja a *tényállás szabad megállapításának elve*, a bizonyítási kötelezettség fogalmát a bizonyítási érdek. A törvényben foglalt szabályok kialakítása során az egyszerűsítés, a kapcsolódó joggyakorlat eredményeinek normaszintre emelése is szerepet kap.

Az új Pp. hatékonyabbá kívánja tenni a perorvoslatok szabályait is. E tekintetben a törvény kettős célt kíván megvalósítani: megfelelően érvényesüljön a jogorvoslati jog, ugyanakkor a szabályozás - követve a feszes menetrendű és a felek fokozott aktivitását feltételező elsőfokú eljárás szabályait - ne adjon lehetőséget a perelhúzásra a perorvoslati eljárásokban sem.

A törvény a perek elhúzóhatályon kívül helyezésére okot adó körülményeket is újra szabályozza. Ennek lényege, hogy a kötelező hatályon kívül helyezési okok körén kívül eső eljárási szabálysértéseket a másodfokú bíróság csak a fellebbező fél kérelmére veszi figyelembe, hivatalból nem.

Lényeges újítás a hatályos szabályozáshoz képest a fellebbezhető határozatok egyértelmű meghatározása. A törvény szerint fellebbezésnek - amennyiben a törvény ki nem zárja - elsősorban az elsőfokú bíróság ítélete ellen van helye. *Végzések esetében csak akkor van helye fellebbezésnek, ha a Pp. azt külön megengedi.* Ennek megfelelően a törvény egyéb részeiben következetesen úgy szabályoz, hogy az adott végzés esetében a fellebbezési lehetőséget külön kimondja, ahol pedig a fellebbezésről említés nincs, ott e rendelkezés értelmében nincs helye fellebbezésnek.

A nemperes eljárások szempontjából ez nagyon lényeges módosítás, ugyanis az új Pp. hatályba lépése után már nem lehet a Pp. szabályaira visszavezetni egyes végzések elleni fellebbezési lehetőséget a nemperes eljárásokban. Az új Pp. 365. § (2) bekezdés b) pontjára *tekintettel a fellebbezhető végzések körét az ágazati törvényeknek egyértelművé kell tenniük.*

A jogalkotás ezt a célt a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. tv.(Bpnp.) megalkotásával kívánta elérni, s emellett a 2017. évi CXXX. tv. tartalmaz egyes törvényekre nézve eltérő szabályokat. Ezen megoldás miatt először a Bpnp. szabályait kell röviden ismertetni, majd a 2017. évi CXXX. tv. Cstv.-t érintő rendelkezéseit. Az utóbbi azonban túllép az új Pp. megalkotásával szükségszerűen megvalósítandó módosításokon, egyéb előírásokat is tartalmaz.

3. A 2017. évi CXVIII. tv.(Bpnp.) általános szabályai

A Bpnp. célja egyfelől, hogy meghatározza azokat, az új Pp.-től - a polgári nemperes eljárások sajátosságai miatt - eltérő szabályokat, amelyek valamennyi bírósági polgári nemperes eljárásban - ha az adott eljárást szabályozó törvény másként nem rendelkezik - érvényesülnek. Ilyen kódex-jellegű törvényi szintű szabályozása a bírósági hatáskörbe tartozó polgári nemperes eljárásoknak eddig nem volt. A bírósági polgári nemperes eljárások közös szabályainak egy jogforrásban, egy helyen történő nevesítése célszerűségi szempontokat szolgál, mert áttekinthetően egy törvénybe rendezi az egyébként szétszórtnak, az egyes nemperes eljárásokat szabályozó normákban megjelenő rendelkezéseket, ezzel jelentős mértékű deregulációt végrehajtva- emeli ki a törvény indokolása.

A törvény első fejezete hangsúlyozottan a polgári nemperes eljárások közös szabályait tartalmazza, amelyek a közigazgatási nemperes eljárásokban nem alkalmazandók. Az új Pp. hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXXX. törvény az új Pp.-vel összefüggő törvények – közte a Cstv.- módosításait, valamint a szükségtelenné vált törvényi szabályok hatályon kívül helyezésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Az említett szabályok megalkotása és elfogadása az új polgári eljárásjogi kódex megfelelő alkalmazásának garanciája.

A Bpnp. egyetlen szakaszban s tizenegy bekezdésben szabályozza ezeket az előírásokat, ezért kicsit túlzónak tekinthető a törvény indokolásának kódex-jellegű szabályozásra utaló megjegyzés, bár a törvény leváltja a 105/1952. (XII. 28.) MT rendeletet.

3.1. A bírósági polgári nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezések

A Bpnp. 1.§ (1) bekezdése rögzíti a legfontosabb alapelvet, miszerint a bírósági polgári nemperes eljárásokban - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel kell alkalmazni. Ez a szabály elvileg vonatkozik a Cstv.-ben szabályozott eljárásokra is, azonban -mint látni fogjuk – a Cstv. módosított 6.§ (3) bekezdése ezt külön is kimondja. A (11) bekezdés tartalmazza azt az előírást, miszerint a törvény rendelkezéseit az e törvényben (Bpnp.) szabályozott eljárásokon kívül - törvény eltérő rendelkezése hiányában - az egyéb bírósági polgári nemperes eljárásokban is megfelelően alkalmazni kell. (A törvény szabályozza a holtak nyilvánítás-, a halál tényének megállapítása iránti eljárást, eltűntnek nyilvánítás, az apaság vélelmének megdöntése, a házassági életközösség alatt a házastársi vagyonközösség közös kérelemre történő megszüntetése és helyreállítása elnevezésű eljárásokat, s a bevezető rendelkezések ezekre vonatkoznak elsősorban.)

A nemperes eljárásban kérelmező és kérelmezett vesz részt, a kérelmező az eljárást kezdeményező személy, kérelmezett, akivel szemben az eljárást megindítják, feltéve, hogy van az eljárásban a kérelmezővel szemben álló személy. Természetesen a (2) bekezdés ezen mondata elsősorban a törvényben szabályozott eljárásokra nézve rögzíti a felek elnevezését, a Cstv.-ben változatlanul az adós, a hitelezők elnevezés szerepel, még a kifogás, illetve vitatott hitelezői igény kapcsán indult eljárásokban is.

A nemperes eljárás abban is különbözik a peres eljárástól, hogy az eljárás nem különül el *perfelvételi* és *érdemi* tárgyalási szakra. Ez az általános szabály azokra az eljárásokra is vonatkozik, amelyeknél elvileg nem lenne kizárt ez a felosztás. A vitatott hitelezői igény elbírálása során minden további nélkül megvalósítható lenne ez az elkülönítés, de erre mégsem kerülhet sor. Azokat az eljárási cselekményeket, amelyek megtételét a Pp. a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig teszi lehetővé, az elsőfokú eljárás befejezéséig lehet megtenni.

A nemperes eljárásokban a Pp. jegyzőkönyvre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a jegyzőkönyv folyamatos felvétel útján történő készítésének nincs helye. A jegyzőkönyv folyamatos felvétel útján történő készítését a Pp. 159.§ szabályozza, ennek értelmében, ha a per érdemi

tárgyalási szakában az eljárási cselekmény megkezdéséig bármelyik fél kéri, a bíróság - a technikai feltételek rendelkezésre állása esetén - elrendeli *a jegyzőkönyv képet és hangot egyidejűleg rögzítő folyamatos felvétel* útján történő készítését. Folyamatos felvétel készítése esetén az eljárási cselekmény anyagát e felvétel tartalmazza. A jogszabályban meghatározott módon hitelesített folyamatos felvétel jegyzőkönyvnek minősül. Ha folyamatos felvétel készítése esetén a bíróság jegyzőkönyvvezetőt alkalmaz, a jegyzőkönyv írásbeli kivonata az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készül el.

Ez a megoldás tehát a nemperes eljárásokban nem működik, a legtöbb nemperes eljárásban ténylegesen nincs erre igény és lehetőség sem.

Nagyon fontos az (5) bekezdés előírása, eszerint az eljárásban *az ügy érdemében* is végzéssel kell határozni. A jogalkotó itt elsősorban az ítélettől határolja el az érdemi határozatot, ennél lényegesebb azonban az a szabály, hogy *az eljárást befejező végzés ellen fellebbezésnek van helye*. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy minden nemperes eljárásban az ügy érdemében született végzés ellen helye van fellebbezés benyújtásának, ezt nem kell minden egyes eljárásban külön kimondani.

A nemperes eljárásokban *a jogi képviselő nem kötelező*. Ez általános szabály, amely a nemperes eljárások jellegét veszi figyelembe. Ugyanakkor több nemperes eljárásban, például a cég-, a csőd-, felszámolási eljárásban a kötelező jogi képviselő fennáll. A csőd- és felszámolási eljárás hatályos szabályai is előírják jogi képviselő eljárását, ezt a szabályt a 2017. évi CXXX. tv. pontosítja.

Az ítéleteljárás előtti eljárásban az ügy érdemében hozott végzés elleni fellebbezést, továbbá a Kúria előtti eljárásban a fellebbezést és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személy számára a jogi képviselő kötelező. A fenti előírás jelzi, hogy a nemperes eljárások bizonyos szakaszaiban belép a kötelező jogi képviselő, de nem az új Pp., hanem a speciális előírások miatt.

Kimondja a Bpnp. (7) bekezdése, hogy a nemperes eljárásokban a **Pp. ítélkezési szünetre** vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók. Ennek elsősorban a határidők szempontjából van jelentősége. Az új Pp. 148. § (1) bek értelmében az órákban, napokban és munkanapokban megállapított határidőbe nem számít bele minden évnek a július 15-től augusztus 20-ig, valamint december 24-től január 1-ig terjedő időszaka (a továbbiakban ítélkezési szünet). A (2) bek. értelmében, ha a hónapokban vagy években megállapított határidő az ítélkezési szünet ideje alatt járna le, a határidő a következő hónap azon napján jár le, amely számánál fogva a határidő kezdőnapjának megfelel, ha ez a nap is az ítélkezési szünet idejére esik, a határidő az ítélkezési szünetet követő első napon jár le.

A (3) bek. c) pontja szerint az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, ha törvény azt kizárja. Miután a Bpnp. kizárja az ítélkezési szünetre vonatkozó rendelkezéseket, ezért különösen figyelni kell a határidők betartását.

A nemperes eljárásokban magánszakértő alkalmazásának nincs helye. A törvény magánszakértőt említ, az adott ügy jellegétől függően kirendelhető szakértő. Az új Pp. a 302.-305.§-okban rendelkezik a magánszakértő alkalmazásának a lehetőségéről. Ezeket a szabályokat terjedelmük miatt nem idézzük be, de beazonosíthatóan ezt az előírást nem lehet a nemperes eljárásban alkalmazni. A felszámolási eljárásban később ismertetendő szabály alapján kivételesen lehetőség van erre.

Ha az új Pp. szerint szünetelésnek vagy félbeszakadásnak lenne helye, de törvény azt kizárja, az eljárás hivatalból történő megszüntetésének van helye. Ha az eljárást megszüntető végzést hirdetményi kézbesítés alapjául szolgáló ok vagy a kérelmező halála miatt nem lehet kézbesíteni, a bíróság hivatalból rendeli el a hirdetményi kézbesítést. A (9) bekezdés fenti rendelkezései a csőd- és felszámolási eljárásokban nem alkalmazandók, ott speciális szabályok érvényesülnek, melyeket a 2017. évi CXXX. tv. szabályainál ismertetünk.

A Bpnp. 1.§ (10) bekezdése szerint a bírósági polgári nemperes útra tartozó ügyekhez kapcsolódóan egyezségi kísérletnek nincs helye. (A Pp. 167. § a közvetítói eljáráshoz kapcsolódó egyezségi kísérlet, míg a 168. § a közvetítói eljárás nélküli egyezségi kísérlet szabályait tartalmazza.) Csőd- és felszámolási eljárásokban az egyezség speciálisan szabályozott eljárás, nem ez az előírás alkalmazandó.

4. A 2017. évi CXXX. törvény Cstv.-t érintő előírásai

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról született a 2017. évi CXXX. törvény. A törvénynek nincs hivatalos rövid jelzése, ezért magam is többször módosító törvénynek hívom.

Az új Pp.-ben bevezetett koncepcionális változások jelentős átgondolást igényelnek a teljes jogrendszer vonatkozásában, valamint szükségessé teszik a jogrendszer szabályozó eszközeinek hozzá igazítását az újonnan megalkotott szabályrendszerhez, a jogrendszer koherenciájának a biztosítása érdekében- mondja a törvény indokolása. A **hatályos Pp.-re**, annak egyes szabályaira, jogintézményeire számos jogszabály hivatkozik, ezért a hatálybalépésig rendelkezésre álló időben valamennyi ilyen hivatkozást is felül kell vizsgálni és módosítani kell annak érdekében, hogy az új Pp. alkalmazásakor a lehető legkisebb mértékű bizonytalanság merüljön fel. Elsősorban ezért módosítja a törvény a Cstv. rendelkezéseit, de becsempész olyan előírásokat, amelyeknek semmi köze az új Pp. hatályba lépéséhez. Ezekre majd külön felhívom a figyelmet.

4.1. Az általános szabályok módosulása

4.1.1. A Pp., mint eljárási háttérjogszabály

A legfontosabb általános szabályt a módosító törvény 11. §-a tartalmazza, amely a Cstv. 6.§ (3) bekezdését változtatta meg. Részben kiegészítette a hatályos szabályokat az új Pp.-re tekintettel, de új rendelkezéseket is találunk.

A módosított 6.§ (3) bek szerint azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket e törvény eltérően nem szabályoz, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló törvénynek (ez a törvény a már ismertetett Bpnp.) a bírósági polgári nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezéseit kell alkalmazni. Az eltéréseket külön a csőd- és külön a felszámolási eljárásokra határozza meg.

A csődeljárásban

- a) felfüggesztésnek nincs helye;
- b) félbeszakadásnak és szünetelésnek nincs helye;
- c) a kifogás alapján indult eljárást kivéve nincs helye beavatkozásnak, és a beavatkozás vagy perbehívás bejelentésének legkésőbb a kifogás elbírálása tárgyában hozott elsőfokú határozat meghozataláig van helye.

A c) pontban foglalt szabály új, egyértelműen kodifikálja, hogy nem csak a felszámolási, de a csődeljárásban indult kifogásolási eljárásban mód van a beavatkozó fellépésének.

A felszámolási eljárásban

- a) nincs helye félbeszakadásnak;
- b) a vitatott igény elbírálására irányuló és a kifogás alapján indult eljárást kivéve nincs helye beavatkozásnak, és a beavatkozás vagy perbehívás bejelentésének legkésőbb a vitatott igény, illetve a kifogás elbírálása tárgyában hozott elsőfokú határozat meghozataláig van helye;

c) az eljárás szünetelésének csak kérelemre, a 26. § (4) bekezdésben foglaltak esetén van helye azzal, hogy három hónap szünetelés elteltével az eljárás megszűnik;

d) az eljárás felfüggesztésének a fizetéképtelenséget megállapító végzés meghozataláig, továbbá a 6/A. § (1) és (2) bekezdése, a 38/A. § szerinti és a Pp. 126. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti esetben van helye, azzal, hogy az eljárást felfüggesztő végzés elleni fellebbezésnek a 6/A. § (1) és (2) bekezdése, a 38/A. § szerinti és a Pp. 126. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti esetben nincs helye.

A szünetelés esetén annyi újdonság van, hogy a törvény kimondja, hogy *három hónapi szünetelés után az eljárás megszűnik*, így nem lehet hosszabb ideig tárgyalni a tartozások rendezéséről. A törvény indokolása szerint a szünetelés időtartama az *eljárás gyorsítása érdekében* rövidebb időtartamban került meghatározásra

A felfüggesztés esetén újdonság a Pp. 126.§ (1) bek. a) és b) pontjára utalás. A Pp. 126. § beidézett pontja akkor tesz lehetővé a per felfüggesztését, ha

a) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának,

b) az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárásának kezdeményezéséről határoz.

Az eljárást felfüggesztő végzés elleni fellebbezésnek ezekben az esetekben nincs helye, a szabályozás logikájából következően az eljárás felfüggesztése iránti kérelem elutasítása esetén sincs helye fellebbezésnek.

4.1.2. Tárgyalás vagy meghallgatás

A módosítás kifejezetten kimondja, hogy

- bíróság által tárgyalás tartásának csak az e törvényben meghatározott esetekben van helye;
- ha a fél vagy az eljárásban részt vevő egyéb személy nyilatkozatának beszerzése szükséges, a bíróság őket írásbeli nyilatkozattételre hívja fel vagy szükség esetén szóbeli meghallgatást tart.

A Cstv.-ben szabályozott eljárásokban tehát csak kivételesen tartható tárgyalás, akkor, amikor a törvény nevesíti. Ilyen az egyezségi tárgyalás a felszámolási eljárásban (41.- 44.§), illetve a zárómérleg elleni kifogás elbírálása (56.§ (1) bek.). Minden más esetben meghallgatás tartásáról lehet szó, a kettő közötti különbséget sem a Pp., sem a Bpnp. nem definiálja.

4.1.3. A költségmentesség szabályainak az alkalmazása

A módosított szabályok szerint a csőd- és felszámolási eljárásokban a Pp. szerinti költségmentesség engedélyezésének nincs helye, a bíróság által engedélyezett költségfeljegyzési jog pedig nem terjed ki

- a) a csődeljárás és a felszámolási eljárás illetékére;
- b) a csődeljárásban és a felszámolási eljárásban benyújtott kifogás illetékére.

A Pp. 94. § szabályozza a költségkedvezmények fajtáit, az (1) bek. kimondja, hogy a felet - ideértve a beavatkozót is - a perben a jogai érvényesítésének az elősegítése érdekében az alábbi költségkedvezmények illethetik meg:

- a) tárgyi és személyes költségmentesség,
- b) tárgyi és személyes költségfeljegyzési jog,
- c) tárgyi és személyes illetékmentesség,
- d) tárgyi illetékfeljegyzési jog,
- e) mérsékelt illeték,
- f) pártfogó ügyvédi díj előlegezése vagy megfizetése alóli mentesség.

Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a felet a személyes költségmentesség és a személyes költségfeljegyzési jog a jövedelmi- és vagyoni viszonyai alapján kérelemre, míg a személyes illetékmentesség a személye alapján hivatalból illeti meg.

Az új Pp. 95. § értelmében mind a költségmentesség, mint a költségfeljegyzési jog biztosítása esetén a fél mentes az illeték előzetes megfizetése alól.

A költségmentesség engedélyezésének feltételeit külön törvény tartalmazza. A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény hatálya a polgári peres és *bírósági polgári nemperes*, valamint a közigazgatási bírósági eljárásban érvényesülő költségmentességre és költségfeljegyzési jogra (a továbbiakban együtt: költségkedvezmény) terjed ki.

Az illeték lerovása alóli mentesség tilalma a csőd és felszámolási eljárásban véleményem szerint túlzóan szigorú. Semmilyen jogpolitikai érdek nem indokolja, hogy egy magánszemély által indított felszámolási eljárásban egyrészt ne biztosítson a jogalkotás költségmentességet, másrészt a költségfeljegyzési jog miatt ne terjedjen ki az illeték lerovásának mellőzésére, a peres eljárásokkal ellentétben. A közzétételi költségtérítés alól sem mentes a fél költség kedvezmény esetén, magánszemély által indított felszámolási eljárásban ezért mind az illeték, mind a közzétételi költségtérítés összege megfizetendő a kezdeményező fél által. A törvény a módosítást az azzal indokolja, hogy a fizetéseképtelenségi eljárásokban fizetendő tételes illetékek viszonylag alacsonyak, évek óta nem változtak, az összeg lényegesen kevesebb, mint a bíróság adminisztratív munkaterhe. A felszámolási eljárásban az eljárást kezdeményező hitelező számára az általa fizetett illetéket, költségeket az adós csődvagyonából a felszámoló haladéktalanul, felszámolási költségként fizeti ki [Cstv. 27. § (1a) bek.], ezért költségfeljegyzési jog biztosítása nem indokolt.

Ahogy jeleztem, ezzel az indokolással nem lehet egyetérteni. A jogalkotó dönti el az illetékek mértékét, de bármilyen álláspontja van, ez a költségmentesség általános szabályai alkalmazásának kizárásához nem vezethet. Azt pedig tudjuk, hogy az ügyek jelentős számában vagyon hiányában nincs lehetőség az eljárás megindítása költségeinek a megtérülésére.

4.1.4. A kötelező jogi képviselő kérdése

A módosító törvény 11.§ (2) bek. által módosított Cstv. 6.§ (3) bek. f) pontja mondja ki, hogy a jogi képviselő az elsőfokú eljárásban a Cstv. által meghatározott esetekben kötelező. A törvény a módosítás előtt is tartalmazta, hogy a csőd- és felszámolási eljárások megindítása esetén a jogi képviselő kötelező [7.§ (1) és 22.§ (3) bek.] A gyakorlatban a szabály értelmezése azonban ellentmondásos volt, a legtöbb bíróság mind a csőd-, mind a felszámolási eljárásban megkívánta, hogy a kezdeményező fél az egész eljárás alatt rendelkezzen jogi képviselővel. A módosított 7.§ (1) bek. és 22.§ (3) bek. január 1-től azt tartalmazza, hogy *a kérelem benyújtása tekintetében* az adós részéről a jogi képviselő kötelező. Ezzel egyértelművé vált, hogy csak a kérelem benyújtásához kívánja meg a jogalkotó a jogi képviselőt, az eljárás további szakaszaiban ez nem kötelező.

Itt is megemlítendő, hogy a Bpnp. 1. § (6) bekezdése értelmében az ítéltábla előtti eljárásban az ügy érdemében hozott végzés elleni fellebbezést, továbbá a Kúria előtti eljárásban a fellebbezést és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személy számára a jogi képviselő kötelező.

4.1.5. Egyéb eljárási kérdések

A módosított 6.§ (3) bekezdés értelmében a nemperes eljárásokban

g) közvetítői eljárásra történő kötelezésnek nincs helye;

h) magánszakértő alkalmazásának a vitatott hitelezői igény, illetve a kifogás elbírálásakor van helye;

i) a vitatott hitelezői igény elbírálása iránti eljárásban a félbeszakadás helyett az eljárás megszüntetésének nincs helye.

A közvetítői eljárással kapcsolatos előírás magyarázatot nem igényel. A magánszakértő alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket a Bpnp. kapcsán elemeztük, s utaltunk ezzel kapcsolatban a Pp. előírásaira. Különösen a vitatott hitelezői igény elbírálása vet fel gyakran olyan kérdéseket, amelyek szakértői véleménnyel tisztázhatók, s ezekben az eljárásokban tulajdonképpen jogalkotói elhatározás kérdése, hogy a jogvitát perben vagy ezen peren kívüli eljárásban kell elbírálni, a vitatott hitelezői igények elbírálása lássuk be gyakorlatilag perre kívánczoló kérdéseket rendez.

A félbeszakadás szabályait a Pp. 119.-120.§ tartalmazza, a Cstv. módosított rendelkezéseire a Bpnp. szabálya miatt volt szükség, mely kimondja, hogy ha a Pp. szerint szünetelésnek vagy félbeszakadásnak lenne helye, de törvény azt kizárja, az eljárás hivatalból történő megszüntetésének van helye. A Cstv. mind a csőd-, mind a felszámolási eljárásban generálisan kizárja a félbeszakadás lehetőségét, a vitatott hitelezői igény – és csak ennek - kapcsán zárja ki a törvény a félbeszakadás helyett az eljárás megszüntetését, minden más esetben továbbra is megszüntethető az eljárás.

4.1.6. Ki tekinthető félnek a csőd- és felszámolási eljárásban

A csődeljárásban az adóst, a hitelezőt és a vagyonfelügyelőt, a felszámolási eljárásban az adóst, a hitelezőt és a felszámolót - ideértve az ideiglenes vagyonfelügyelőt és a *rendkívüli vagyonfelügyelőt* is - félnek kell tekinteni. Ha a vagyonfelügyelő vagy a felszámoló tevékenysége vagy mulasztása harmadik személy jogát, jogos érdekét is érinti, az e személy által benyújtott kifogás (51. §) elbírálása során a kifogás előterjesztője is félnek minősül.

A szakasz módosítására a rendkívüli vagyonfelügyelő tisztség bevezetése miatt volt szükség. Rendkívüli vagyonfelügyelő kirendelésére a stratégiailag kiemelt szervezetek esetében van lehetőség, az előírásokat a Cstv. 69.§ tartalmazza.

4.1.7. A felülvizsgálat speciális szabálya

A módosító törvény a Cstv. 4.§-át a (4a) bekezdéssel egészíti ki:

„(4a) A Pp. 410. §-a szerinti felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a fél a jogerős végzés közlésétől számított *30 napon belül* terjesztheti elő. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése tárgyában 30 napon belül határoz.”

Az új Pp. a felülvizsgálat mint rendkívüli perorvoslat szabályai körében ún. vegyes rendszert vezet be, amelyben objektív, kizáró feltételek keretei között megmarad a felülvizsgálathoz való jog, de egyes, kizáró feltételekkel érintett határozatok esetében a Kúria jogegységi szempontokat is figyelembe véve engedélyezheti a felülvizsgálatot.

A törvényben meghatározott vagyonjogi ügyek esetében a Kúria kivételesen engedélyezheti a felülvizsgálatot, jogegységi szempontokra figyelemmel, illetve akkor, ha a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége azt indokolja.

A Pp. 406.-407.§-a szabályozza a felülvizsgálat benyújtásának lehetőségét és a 408.§ (1) és (2) bekezdése tartalmazza azt, hogy mikor kizárt a felülvizsgálati kérelem benyújtása. Eszerint nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyonjogi perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a Pp. 21. § (1)-(4) bekezdése alapján, továbbá a Pp. 21. § (5) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke *az ötmillió forintot* nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított perekre, valamint a tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék iránt indított perekre. Nincs helye felülvizsgálatnak vagyonjogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben.

Az ilyen ügyekben teszi lehetővé a törvény kivételesen a felülvizsgálati kérelem benyújtását a 409.§ (1) bek.-ben, ahol kimondja, hogy ha a felülvizsgálatnak a 408. § alapján nem lenne helye - ugyanakkor törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki - a felülvizsgálatot a Kúria kivételesen engedélyezheti.

A 409.§ (2) értelmében a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

- a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
- c) - a másodfokú bíróság erről való döntése hiányában - az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, vagy
- d) a Kúria közzétett ítélkezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.

A törvény szerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a felülvizsgálati kérelemmel együtt kell előterjeszteni, biztosítva ezzel az eljárás gyors és célratoró lefolytatását. Ennek határideje megegyezik a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének határidejével, tehát a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidő nem lesz hosszabb abban az esetben sem, ha az engedélyezés iránti kérelmet is csatolni kell a felülvizsgálati kérelemhez. A határidőt a törvény egységesen *negyvenöt napon* határozza meg.

Az új Pp. - a kérelemhez kötöttség elvére és az engedélyezés kivételességére is tekintettel - egyértelművé teszi, hogy *az engedélyezés feltételeinek fennállását a kérelmezőnek kell konkrétan megjelölnie, illetve igazolnia; a Kúria nem köteles e körön kívül vizsgálni.* A törvény részletesen felsorolja az engedélyezési kérelem kereteit és tartalmát. Ezek olyan kogens rendelkezések, melyek hiányának jogkövetkezménye a kérelem visszautasítása. Sajátossága az eljárásnak, hogy az engedélyezés iránti kérelmet az ellenfélnek nem kell megküldeni.

Az engedélyezés iránti kérelmet - a felülvizsgálati kérelem előzetes vizsgálatára és visszautasítására vonatkozó utaló szabály alapján - a felülvizsgálati kérelemhez hasonlóan előzetesen meg kell vizsgálni abból a szempontból, hogy az megfelel-e az előírt alaki és tartalmi feltételeknek, nem kell-e azt visszautasítani (pl. ha olyan határozattal kapcsolatban kéri a felülvizsgálat engedélyezését, amellyel szemben a felülvizsgálat kizárt, a kérelem elkésett).

A perekben a felülvizsgálat engedélyezése iránti külön kérelmet – és a felülvizsgálati kérelmet is, mint látjuk – *negyvenöt napon belül* kell benyújtani, a csőd és felszámolási ügyekben ezt a határidőt rövidíti le a törvény *harminc* napra.

4.1.8. A „haladéktalan” kifejezés meghatározása

A Cstv.-ben gyakran szerepel, hogy bizonyos intézkedéseket haladéktalanul kell megtenni. Ennek értelmezése időnként zavart okozott a gyakorlatban, ezért a módosítás a Cstv. 3.§-át (2) bekezdéssel egészítette ki, ebben kimondva, hogy ahol e törvény valamely intézkedés *haladéktalan* megtételét vagy végzés *haladéktalan* meghozatalát írja elő, annak *3 munkanapon belül* kell eleget tenni. A csődeljárásban találkozunk eltérő előírással, a Cstv. 10. § (1) bekezdésében a „*haladéktalanul végzést hoz*” szövegrész helyébe a „*15 napon belül végzést hoz*” szöveg került.

4.2. A csődeljárás szabályainak a módosítása

4.2.1. A kérelem benyújtása és elbírálása

A módosító törvény több ponton belenyúlt a csődeljárás szabályaiba, ezek zömmel az új Pp. hatálybalépéséhez kapcsolódnak, de nem minden esetben. Ilyennek tekintem a kötelező jogi képvisellel kapcsolatosan már ismertetett pontosítást, miszerint az adós gazdálkodó szervezet vezetője által a *csődeljárás lefolytatása iránti kérelem* benyújtása tekintetében az adós részéről a jogi képviselőt kötelező.

Az új Pp. szóhasználatát követve a Cstv. 9. § (1) bekezdésében az „*elutasítására*” szövegrész helyébe a „*visszautasítására*” szöveg került tartalmi változtatás nélkül.

Módosult a Cstv. 9. § (5) bekezdése, az új rendelkezés szerint a csődeljárás iránti kérelmet visszautasító végzés elleni *fellebbezés határideje 8 nap* az eddigi 5 nap helyett, s a fellebbezést soron kívül, de legfeljebb *15 napon belül* kell elbírálni 8 munkanap helyett. A jogalkotás ezzel az irreálisan rövid határidőket korrigálta.

Új rendelkezés a (4a) bekezdés, amely szerint a (4) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben a csődeljárás lefolytatása iránti *kérelem joghatásai fennmaradnak*, ha az adós a (4) bekezdés szerinti végzés közlésétől számított 15 napon belül a csődeljárás elrendelése iránti kérelmet szabályszerűen újra előterjeszti. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye. A kérelem újbóli előterjesztését a végzés elleni fellebbezés visszavonásának vagy a végzés elleni fellebbezési jogról való lemondásnak kell tekinteni; az ezzel ellentétes nyilatkozat hatálytalan.

Az indokolás szerint a Cstv. 9. §-ának módosítása az új Pp. 178. §-ával összefüggésben indokolt, amely a fentiekkel egyezően azt tartalmazza, hogy a keresetlevél visszautasítása esetén a keresetlevél előterjesztésének joghatásai fennmaradnak, ha a felperes az ügy előzményére hivatkozással, a visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelet szabályszerűen - a már megfelelően becsatolt melléklet nélkül – ismét beterjeszti. Célszerű volt a Cstv.-ben is lehetővé tenni, hogy az adós, ha alakszerűségi hiányosságok, vagy a jogszabályi kellékek csatolásának hiányára tekintettel utasította vissza a bíróság a csődeljárás iránti kérelmet, a kérelem hatályának fenntartásával ismételten szabályszerűen benyújthassa a kérelmét. Ha az adós egyben a csődeljárás elrendelését visszautasító végzés ellen fellebbezést is benyújtott, ezt hatálytalanak kell tekinteni, tekintettel arra, hogy elsőbbsége van az ismételten, szabályszerűen benyújtott kérelmének az elsőfokú eljárás megindítása iránt.

Azt is már említettük, ha a bíróság nem utasítja vissza a kérelmet, a csődeljárás elrendeléséről a bíróság *15 napon belül végzést hoz*, ezzel kikerül a szövegből a „haladéktalan” kifejezés. (10. § (1) bekezdés)

Végül ezt a bekezdést érintő módosítás a „végzés ellen fellebbezésnek nincs helye” szövegrész helyébe a „végzés ellen - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - jogorvoslatnak nincs helye” szöveget illesztette be. Ezt a változtatást a törvény indokolása nem magyarázza, de a jogorvoslatra való hivatkozás a fellebbezésen kívüli egyéb jogorvoslatokra (felülvizsgálat, perújítás) is utal.

Nagyon lényeges változtatásnak tekintem a Cstv. 10. § (2) bekezdés *g)* pontjának a módosítását, miszerint a közzétételre kerülő végzésnek tartalmaznia kell azt, hogy a követelésbejelentési határidő elmulasztása esetén *igazolásnak nincs helye*. Ezzel a határidő értelmezésével kapcsolatos jogbizonytalanságnak vetett véget a jogalkotás.

Kisebb pontosításként a Cstv. 11. § (2) bekezdés *a)* pontjában a „beszámítási kifogás” helyébe a „beszámítás” kifejezés került. A Cstv. 12.§ (4) bekezdésében tartalmi változtatás nélkül a közokirat új Pp.-ben szereplő paragrafus számát jeleníti meg a törvény (Pp.323. §).

4.2.2. A kifogás elleni fellebbezés

Nem találtam az indokolásban magyarázatot a Cstv. 15.§ (3) bekezdését érintő nagyon jelentős változtatásra, ahol a „külön fellebbezésnek nincs helye” szövegrész helyébe a „fellebbezésnek van helye, amelyet 15 napon belül kell elbírálni” szöveg került. A csődeljárások nagy részében okozott gondot, hogy a nem fellebbezhető végzés miatt a felek csak az eljárást befejező végzés elleni fellebbezésben fejthették ki azon érveiket, amely szerint helytelen a bíróság végzése. A fellebbezési lehetőség megadása egyben azt is jelenti, hogy a kifogás kapcsán hozott jogerős végzés tekintetében már nem nyílik meg a felek lehetősége az eljárást lezáró határozat elleni fellebbezésben a kifogással kapcsolatos sérelmeiket felhozni. Ha már hozzányúlt a jogalkotó a szakaszhoz, az elsőfokú bíróságot érintő 5 munkanapos határidőt is meg lehetett volna legalább nyolc napra hosszabbítani.

Ennél nagyobb gondnak azt érkelem, hogy a Cstv. 12.§ (5) bekezdésének a módosítására nem került sor, itt megmaradt a besorolással kapcsolatban benyújtott kifogást elbíráló végzés elleni fellebbezési jog kizárása. Igaz, hogy a korábbi szabályozás alapján a Kúria a Gfv.30.126/2011/6. sz. végzésében azt az álláspontot foglalta el, hogy „a 12.§ (5) bekezdésében található kifogás, bár az eljárásra speciális rendelkezéseket is tartalmaz, mégis a Cstv. 15.§ (3) bekezdésében található kifogás egy esetének tekinthető”, a január 1-től hatályos szabályozás alapján már nem lehet a fellebbezési jog tekintetében azonosnak tekinteni. Már most látható, hogy ebből a gyakorlatban problémák adódnak majd.

4.2.3. A csődeljárást befejező határozat

Cstv. 21/A. § (3) bekezdése tartalmazza az eljárást befejező határozatra vonatkozó rendelkezéseket. Itt annyi módosítás történt, hogy a törvény kifejezetten kimondja, az egyezséget jóváhagyó és a csődeljárást befejezetté nyilvánító végzés elleni fellebbezési határidő elmulasztása miatt *igazolásnak nincs helye*, továbbá a fellebbezést 30 napon belül kell elbírálni. Az indokolás szerint a változtatás a csődegyezés jogerős elbírálásának gyorsítását szolgálja.

4.3. A felszámolási eljárást érintő változások

4.3.1. Általános módosítások

A módosítás a felszámolási eljárás tekintetében kevesebbszer lép túl az új Pp. hatályba lépéséhez szükségszerűen kapcsolódó módosításon, de a módosítások itt is jelentősek.

A módosítás a felszámolási kérelem kapcsán is pontosítja a kötelező jogi képviselőt kérdését, kimondva, hogy az adós, hitelező illetve a végelszámoló felszámolási eljárás kezdeményezése *esetén csak a kérelem benyújtása tekintetében* kötelező a kérelmező részéről a jogi képviselő.

A Cstv. hatályos 24/A. § (3) bekezdése értelmében az ideiglenes vagyonszelővel kirendelő végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. A módosítás értelmében viszont mind a kirendelő, felmentő, a kirendelést megszüntető és e kérelmeket el- vagy visszautasító végzés ellen külön fellebbezésnek van helye, viszont csak a kirendelő végzés marad előzetesen végrehajtható.

A Cstv. 27. § (1) bekezdése csak annyiban módosult, hogy a törvény január 1.-től már tartalmazza, hogy a felszámolást elrendelő végzés ellen külön fellebbezésnek van helye, felülvizsgálati kérelem benyújtására változatlanul nincs lehetőség. A felszámolási kérelmet elutasító végzés az eljárást befejezi, a fellebbezési jogot a Bpnp. biztosítja, külön nem kell ebben a szakaszban kimondani.

A Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében a felszámoló felmentését tartalmazó végzés kapcsán történt módosulása, ugyanis az „érintett felszámoló élhet fellebbezéssel” szövegrész helyébe az „érintett felszámoló, valamint - a végzésnek a felszámolót megillető díj és költségtérítést megállapító rendelkezése ellen - a hitelező élhet fellebbezéssel” szöveg kerül, kibővítve ezzel az új Pp.-re tekintettel a fellebbezési jogra vonatkozó rendelkezést.

(3) A Cstv. 29.§-át -amely az értesítendő szerveket és a felszámolónak a közhiteles nyilvántartások megkeresésére vonatkozó feladatát tartalmazza, kiegészítette a módosító törvény egy új (3) bekezdéssel, melyben kimondja, hogy a felszámolás kezdő időpontjától számított 15 napon belül hivatalból *meg kell szüntetni* az adós ellen kezdeményezett egyéb felszámolási eljárást, ha pedig a másik eljárásban az adós értesítése még nem történt meg, a felszámolás elrendelése iránti kérelmet *vissza kell utasítani*.

Ez a rendelkezés logikailag a Cstv. 25.§ rendelkezéseivel kapcsolódik, célszerű lett volna ott elhelyezni

A Cstv. 38. § (3) bekezdése csak annyiban módosult – a csődeljárás beszámításra vonatkozó rendelkezéséhez hasonlóan –, hogy a gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését *beszámítás útján* -beszámítási kifogás helyett - is érvényesítheti.

Az új Pp. rendelkezéseire figyelemmel kellett kimondani azt, hogy az egyezség jóváhagyását megtagadó végzés ellen fellebbezésnek van helye, [Csódtv. 45. § (1) bekezdése] a jóváhagyó végzés ellen ezúttal is a Bpnp. biztosítja a fellebbezési jogot.

A Cstv. 45/A. § (3) bekezdés szövege csak annyiban változott, hogy a törvény elrendeli, a jogerős végzés kivonatának a Céglönyben történő közzétételéről a bíróságnak *haladéktalanul* intézkedni kell. A módosítás előtti szövegben ez a kifejezés nem szerepelt, s mint tudjuk ez azt jelenti, hogy három munkanapon belül kell az intézkedést megtenni, akár ezt is kimondhatta volna a törvény.

A Cstv. 45/A. §-át kiegészítették egy új (5) bekezdéssel, miszerint az adósnak a felszámolási eljárás megszüntetése iránti *kérelmét elutasító végzés ellen* fellebbezésnek van helye. A megszüntető végzés ellen ez esetben is a Bpnp. biztosítja a fellebbezési jogot.

4.3.2. A munkaügyi vitákat érintő módosítás

A gyakorlatban sokáig vitatott volt, hogy a felszámolás kezdő időpontja után a munkaügyi viták tekintetében a csődbíróság vagy a munkaügyi bíróság illetékes. Az új Pp. ezen a téren is új szabályozást ad, az 508.§ (7) bekezdése ugyanis kimondja:

„A felszámolás kezdő időpontjától a felszámolás alatt álló munkáltatóval szemben a munkavállaló a felszámoló által vitatott, a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos munkajogi igényen alapuló pénzkövetelését munkaügyi perben érvényesítheti. A felszámolás alatt álló munkáltatóval szembeni keresetlevelet a követelés vitatásáról szóló felszámolói közléstől számított harminc napon belül kell előterjeszteni; a határidő elmulasztása miatt e törvény szerint igazolásnak van helye. A keresetlevél előterjesztésének határidejét megtartottnak kell tekinteni, ha a bíróságnak címzett beadványt a bíróság címére a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adták. Ha a fél a perben keresetváltoztatással él, a keresetváltoztatás iránti kérelem előterjesztése nem mentesíti a további munkajogi igényen alapuló pénzkövetelés hitelezői igényként történő bejelentési kötelezettség alól.”

Az új Pp. indokolása is megemlíti, hogy a jelenlegi szabályozás szerint a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelések iránti igény elbírálása a Cstv. alapján *a felszámolási nemperes eljárást lefolytató bíróság hatáskörébe tartozik*. Ugyanakkor gyakran merült fel olyan vita, amikor a munkavállaló, mint hitelező anyagi igényének jogalapja, pl. a munkaviszony megszüntetésének jogszerűsége vitás volt a felszámolási eljárásban. Erre figyelemmel az egyértelmű szabályozás érdekében az új Pp. kimondja, hogy *a felszámolás közzétételét követően benyújtott munkajogi igény érvényesítése is munkaügyi pernek minősül*, hiszen nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy ilyen esetben a munkavállalói hitelezői igények elbírálása nem csupán számszaki vizsgálatot igényelnek, hanem az igény anyagi jogi megalapozottságát szintén vizsgálni kell.

A Cstv. előírásától eltérő szabályt engedve tehát *munkaügyi perben érvényesíthető a felszámolás alatt álló munkáltatóval szembeni pénzkövetelés*. Csak a vitatott munkavállalói követelések érvényesíthetők perben, mivel a felszámoló által nem vitatott követelések esetében nincs jogvita és szükségtelen a peres eljárásra utalás.

Ehhez a Pp.-szabályhoz kapcsolódik a Cstv. módosítás, amely a felszámolónak a munkaügyi viták kezelésével kapcsolatos feladatait tartalmazza.

A Csódtv. 46. §-át a következő (6a)-(6c) bekezdéssel egészíti ki a módosító törvény:

„(6a) A Pp. 508. § (7) bekezdése szerinti esetben a felszámoló a követelés vitatásáról szóló közléssel egyidejűleg tájékoztatja a munkavállalót, hogy követelését a vitatásról szóló közléstől számított

harminc napon belül - a munkáltatóval szembeni keresetlevél előterjesztése útján - *munkaügyi perben érvényesítheti.*

(6b) A Pp. 508. § (7) bekezdése szerinti perben a munkavállaló számára megítélt követeléseket - ideértve a perköltséget is - a felszámoló *a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül hivatalból nyilvántartásba veszi és erről a hitelezőt tájékoztatja.*

(6c) Ha a munkavállaló a Pp. 508. § (7) bekezdésében meghatározott határidőben munkaügyi pert nem indít vagy a per jogerős érdemi határozat nélkül fejeződik be, a felszámoló a munkavállaló hitelezői igényének nyilvántartásba vételét megtagadja és erről a munkavállalót tájékoztatja.

A jogalkotás tehát az új Pp. rendelkezésére tekintettel a munkavállaló jogainak védelme érdekében a felszámoló kötelezettségévé teszi, hogy

- a vitatással egyidejűleg *tájékoztassa* a munkavállalót a perindítás szükségességéről és határidejéről,
- a munkavállalónak a felszámoló által vitatott pénzkövetelése kivételt képez azon főszabály alól, hogy a felszámoló a vitatott hitelező igényt elbírálás céljából a felszámolási bíróságnak küldi meg.
- Miután a felszámoló (illetve az általa megbízott jogi képviselő) jár el a munkaügyi perben, a jogerős határozatról tudomása van, ezért hivatalból kell nyilvántartásba venni a követelést.

A törvény szabályozza a munkaügyi per eredményeként vagy megindításának elmaradása esetén a felszámolónak a munkavállalói hitelezői igény nyilvántartásba vételével kapcsolatos feladatait, amely szerint, ha nem indít pert vagy a per érdemi döntés nélkül zárul (megszüntetés, szünetelés), akkor a felszámoló megtagadja a hitelezői igény nyilvántartásba vételét. A törvény nem zárja ki a munkavállaló részéről kifogás benyújtását, de az értelmetlen, amennyiben a felszámoló a törvényben írt kötelezettségét teljesítette. Emiatt különösen fontos, hogy a felszámoló szabályosan kézbesítse a munkavállaló részére a tájékoztatást.

Az új szabályozásra figyelemmel módosul a 46.§ (6) bekezdése, s eszerint a vitatott igényeket - *kivéve a Pp. 508. § (7) bekezdése szerinti esetet* - elbírálás végett a bíróságre kell felterjeszteni.

46. § (6) bekezdés további módosulásaként -mely szerint a felszámoló a vitathatónak minősített hitelezői igényeket elbírálás végett 15 napon belül a felszámolást elrendelő bíróságnak megküldi, - kiegészül azzal, hogy a vitatott hitelezői igénynek a felszámolási bíróság általi elbírálása tárgyában *hozott végzés ellen fellebbezésnek van helye* .

4.3.3. Az egyszerűsített felszámolás szabályainak a változása

Rendkívül fontos módosítást eszközölt a VI. Cstv. Novella (2017. évi XLIX. tv.) az egyszerűsített felszámolás kapcsán. Évtizedes vita tárgya, hogy amennyiben a bíróság nem ért egyet a felszámoló azon döntésével, miszerint a felszámolást az egyszerűsített szabályok szerint zárja le, milyen jogi alapon utasíthatja a felszámolót az általános szabályok szerinti zárásra. Ezt a hiányt pótolta a korábbi módosítás kimondva, hogy

- *a hitelező által benyújtott kifogás arra is irányulhat, hogy a bíróság kötelezze a felszámolót a felszámolás általános szabályok szerinti lefolytatására.*

- A módosító törvény azzal egészíti ki ezt a szabályt, hogy a bíróság a felszámoló kérelmét akkor is elutasítja, *ha az egyszerűsített felszámolás feltételei nem állnak fenn.* Ezt a döntést az esetleges kifogástól függetlenül, hivatalból is meghozhatja a bíróság.

Módosul a 63/B.§ (4) bekezdése is, eszerint amennyiben kifogást nyújtottak be az egyszerűsített záróanyag ellen, ennek tárgyában a bíróság az észrevételezésre nyitva álló határidő elteltét követő 15 napon belül dönt. Ez a pontosítás arra tekintettel volt szükséges, mert a módosított (2) bekezdés a felszámoló részére észrevételezési jogot biztosít a kifogás vonatkozásában, ezért a bíróság csak a kifogással összefüggő észrevételezésre nyitva álló határidő leteltét követő 15 napon belül hozhatja meg a kifogás elbírálásáról szóló végzését.

4.3.4. A stratégiailag kiemelt szervezetekre vonatkozó előírások változása

A Cstv. jelenleg hatályos 68.§ (6) bekezdése értelmében a felszámolási eljárásban szünetelésnek, egyesítésnek, felfüggesztésnek nincs helye. Ez a szabály módosul a szünetelés tekintetében, s eszerint a felszámolási eljárásban *szünetelésének* csak kérelemre, a Cstv. 26. § (4) bekezdésben foglaltak esetén, *az elsőfokú és a másodfokú eljárásban legfeljebb egy-egy alkalommal van helye azzal, hogy három hónap szünetelés elteltével az eljárás megszűnik.*

Több kisebb határidő módosítás is történt, illetve pontosítás. A 66. § (3) bekezdésében a „3 munkanapon belül hoz végzést, és haladéktalanul,” szövegrész helyébe az „5 munkanapon belül hoz végzést, és *egyidejűleg*” szöveg, a 68. § (5) bekezdésében a „3 munkanapon belül hozza meg, és haladéktalanul, külön jogszabályban meghatározott módon” szövegrész helyébe a „3 munkanapon belül hozza meg, és *egyidejűleg*, a külön jogszabályban meghatározott módon” szöveg, a 69. § (1) bekezdésében a „Pp. 96. § (3)” szövegrész helyébe a „Pp. 133. § (3)” szöveg, a 69. § (6) bekezdésében a „Pp. 96. § (3)” szövegrészek helyébe a „Pp. 133. § (3)” szöveg lép.

4.3.5. Egyéb módosítások

Több kisebb módosítást tartalmaz a törvény részben az új Pp. kapcsán. Ilyen például annak kimondása, hogy a közbenső mérleget jóváhagyó vagy elutasító végzés ellen fellebbezésnek van helye. (50.§ (6) bek.)

Az eljárást befejező végzés esetében nem csak az adós megszüntetéséről, hanem kifejezetten kimondva, a jogutód nélküli megszüntetéséről dönt a bíróság. (60.§ (1) bek.)

Koncepcióváltást tükröz az eljárás lezárása során a záróanyag kapcsán benyújtott kifogás elleni fellebbezési lehetőség biztosítása. 2018. január 1-től kimondja a törvény, hogy a kifogásnak helyt adó végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. A kifejezett törvényi rendelkezésből az is következik, hogy a kifogást elutasító határozat ellen nincs helye fellebbezésnek, az érdemi döntés elleni fellebbezésben lehet sérelmezni a bíróság ezen határozatát. (56.§ (1) bek.)